

5. Նոյն ինքն ի բնութենէ Հօր:

Ասիկայ յունարէն բնագրին ὁμοούσιον τῷ Πατρὶ ἵν ἡρ պատասխանէ՝ որն որ սովորաբար համադրոյալից Հօր բնելով կը բացատրուի: Աս մասին մէջ ընթերցուածոյ տարբերութիւն զաներու համար շատ հին դարերու ելելու է: Ճիշդ աստեր չենք կրնար նշանակել թէ երբ սխաւ այս «նոյն ինքն ի բնութենէ Հօր», բայց 12^{րդ} դարուն արդէն աս էր տիրող ընթերցուածք: Ասանկ է Լամբրոնացոյ Պատարագամատուցիւր եւ ամէն մեր տեսած գրչագրաց մէջ՝ որոնք նոյն դարը չեն անցնիր: Բ՛ւինք «տիրող», վասն զի նոյն Ս. Հայրը հանդանակին Բացատրութեան մէջ այսպէս ալ կը կարգայ. «նովին իսկ բնութեամբն Հօր»,:

Սակայն 7^{րդ} եւ 8^{րդ} դարուց մատենագիրներէն յայտնի է որ այս թարգմանութեան սկզբնական ընթերցուածն այս չէր, հասարակ նոյնբնութիւն Հօր, ուստի ածական անուն մը, ճիշդ թարգմանութիւն ὁμοούσιονին: Ասանկ կը կարգայ Յովհան Խնատասէր, ինչպէս վերը տեսանք, ասանկ Մովսէս Վերթող¹, եւ անոնցմէ առաջ Ներսէս Երնող 7^{րդ} դարուն²: Ասկէ ալ առաջ Յովհաննէս Բ. կաթողիկոս³ իրեն մէկ (զեռ չհրատակուած) ճառին մէջ («Վասն յերկուց բնութեանցն ասկ զՎերիտոսս») սոյն ընթերցուածոյն համեմատ կ'ըսէ. «նոյնբնութիւն (այս ինքն) էակից) Բան Հօր»,:

Բայց որովհետեւ սովորական չէ աս բացատրութեան ձեւը, «նոյնբնութիւն», փոխանակ «նոյնարուն», (ինչպէս կ'ըսուի «անապականումն»⁴, կամ «անապականութիւն»⁵, փոխանակ «անապական», բնելու) անցմամբ ժամանակաց՝ ան մէկ բառը կամնոց կամնոց երկուքի բաժնուեցաւ այսպէս. «նոյն բնութիւն», եւ ասկէ յօրինեցաւ աս ձեւը. նոյն ինքն ի բնութենէ Հօր, որուն քերականական լուծումը շատ արդէ ըրած է Վերապ. Աղուարդ Հիւմիլիզեան⁶ ցուցնելով որ նոյն է աս ձեւին հետ «Ի նմին ինքնէն բնութենէն Հօր»,:

Սա դարձեալ մտադրութեան արժանի է որ այս «նոյնբնութիւն», բառին ծագումը 6^{րդ} դարէն շատ առաջ է. վասն զի նոյնը նաեւ ան զուտ Նիկիական հանդանակին մէջ ալ կը զանուի՝ զորն որ անշուշտ գործածեցին մեր 5^{րդ} դարու Հարթը, եւ զորն որ հիւմայ նոյն դարուն սեպհական եղած հայերէն լեզուաւ ձեռքերնիս

¹ Ճառ Վարդապ. ի Գործս Խորեն:

² Առ Սերէոսի. տպ. Պետերբուրգ. 1879, էջ 129:

³ Կաթողիկոսական աթոռ նստած իր 556 ին. բոս Հեղինակին ժամանակագրութեան: Ծ. Հրտ.:

⁴ «Չանապականումն» յարգանդի քում կրեցեր: Արդեօք տպ. սխալ չէ՞

մեր օրինակներ փոխանակ «անապականումն ի յարգանդի» ըլլալու, ինչպէս ունին ուրիշ օրինակք:

⁵ «Մարմին» դոր ի մէջ էառ, անապականութիւն էր. թղթ. Արդիս. առ Ներս. Բ.:

⁶ Տեսական Աստուածար. Հատ. Ա. էջ 384, տպ. Ա.: